

Wyrok z dnia 3 września 1997 r.
III RN 36/97

W sprawie dotyczącej komunalizacji nieruchomości należy przede wszystkim rozważyć zasadność wniosku dawnych właścicieli (następców prawnych) o jej zwrot.

Przewodniczący SSN: Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Janusz Łętowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 3 września 1997 r. sprawy ze skargi Zarządu Gminy W.-T. na decyzję Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej w W. z dnia 22 sierpnia 1995 r. [...] w przedmiocie stwierdzenia nabycia przez Dzielnicę-Gminę W. P.-P. z mocy prawa własności nieruchomości położonej w W. przy ul. R. na skutek rewizji nadzwyczajnej Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 20 listopada 1996 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Nacelnemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wniósł w dniu 15 maja 1997 r. rewizję nadzwyczajną od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 20 listopada 1996 r. [...] wydanego w sprawie ze skargi Zarządu Gminy W.-T. na decyzję Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej z dnia 22 sierpnia 1995 r. [...]

Powyższemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie art. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przez obrazę zasady zaufania obywateli i podmiotów gospodarczych do państwa i prawa,

2. rażące naruszenie prawa przez obrazę:

a) art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm.) w związku z art. 55¹ KC,

b) art. 7,8 i 77 § 1 KPA,

c) uchwały Nr 104 Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1990 r. w sprawie sposobu dokonywania inwentaryzacji mienia komunalnego (M.P. Nr 30, poz. 235) i stanowiącej załącznik do tej uchwały instrukcji w sprawie sposobu dokonywania inwentaryzacji mienia komunalnego,

d) art. 22 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), wnosząc w konsekwencji o uchylenie wymienionego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Stan faktyczny sprawy przedstawiał się następująco:

Decyzją z dnia 4 lipca 1995 r. wydaną na podstawie art. 128 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191

ze zm.) Wojewoda W. stwierdził nabycie przez Dzielnicę-Gminę W. P.-P. z mocy prawa w dniu 27 maja 1990 r. własności nieruchomości gruntowej położonej w W. przy ul. R., stanowiącej działkę ewidencyjną nr 4 o powierzchni 10.998 m². W uzasadnieniu powołał się na następujące argumenty.

Przedmiotowa nieruchomość znajdowała się w dniu 27 maja 1990 r. we władaniu bez tytułu prawnego Przedsiębiorstwa Handlowego "B.". Nieruchomość ta objęta była działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy. Z mocy zatem art. 1 tego dekretu grunt przeszedł na własność gminy m.st. Warszawy, a następnie na własność Skarbu Państwa. Przedwojennym właścicielem było przedsiębiorstwo pod nazwą "Huta i Rafineria Szkła >T.< K.K. i Synowie", które zostało znacjonalizowane orzeczeniem Nr 37 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 czerwca 1948 r. Decyzja nacjonalizacyjna objęła całość przedsiębiorstwa, a więc również nieruchomość przy ul. R. Nieruchomość ta stała się przedmiotem ogłoszenia Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 3 listopada 1946 r. o objęciu gruntów w posiadanie przez gminę m.st. Warszawy i w terminie sześciu miesięcy od tej daty nie został złożony wniosek o ustanowienie własności czasowej. Decyzją Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 października 1993 r. stwierdzono nieważność orzeczenia o przejęciu na własność państwa przedsiębiorstwa "Huta i Rafineria Szkła K.K. i Synowie", a decyzja ta została uznana za zgodną z prawem wyrokiem NSA z dnia 9 grudnia 1994 r., sygn.akt IV SA 2139/93. Prawomocne stwierdzenie nieważności nacjonalizacji przedsiębiorstwa oznacza, że nie wywołało ono żadnych skutków prawnych, nie można zatem uznać, że budynki znajdujące się na gruncie przy ul. R. stanowiły w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 10 maja 1990 r. część składową gruntu. W konsekwencji budynki te nie będące własnością państwową nie mogą stanowić przedmiotu komunalizacji.

Krajowa Komisja Uwłaszczeniowa po rozpoznaniu odwołania Zastępcy Burmistrza Gminy W.-T. i Przedsiębiorstwa Handlowego "B." sp. z o.o. w W. decyzją z dnia 22 sierpnia 1995 r. utrzymała w mocy powyższą decyzję Wojewody W. W uzasadnieniu decyzji podniesiono między innymi, że w sytuacji, gdy orzeczenie nacjonalizacyjne, które poprzedziło rozpoczęcie biegu terminu do złożenia wniosku w trybie art. 7 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, zostało uznane za nieważne, bieg tego terminu winien być liczony od wydania ostatecznej decyzji stwierdzającej nieważność orzeczenia nacjonalizacyjnego. Z tego względu wyłączenie budynków znajdujących się na gruncie z zakresu komunalizacji jest uzasadnione.

Skargę na powyższą decyzję wniósł w dniu 12 października 1995 r. Zarząd Gminy W.-T. i domagał się stwierdzenia nieważności decyzji Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej, powołując się na art. 196 § 1, art. 200 oraz art. 207 § 1 KPA.

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie po rozpoznaniu tej skargi wyrokiem z dnia 20 listopada 1996 r. uchylił zaskarżoną decyzję Krajowej Komisji Uwłaszczeniowej oraz decyzję Wojewody W. z dnia 4 lipca 1995 r. W uzasadnieniu tego wyroku NSA wyraził pogląd, że wydane w dniu 14 czerwca 1948 r. przez Ministra Przemysłu i Handlu orzeczenie w przedmiocie nacjonalizacji "Huty i Rafinerii Szkła >T.< K.K. i Synowie" nie wpływało w sensie prawnym na dopuszczalność zgłoszenia wniosku przez uprawniony podmiot o przyznanie do gruntu prawa wieczystej jego dzierżawy w terminie określonym w art. 7 ust. 1 dekretu o własności i użytkowaniu gruntów na

obszarze m.st. Warszawy. Jeżeli zatem wniosek taki nie został przez osoby uprawnione złożony, brak było podstaw do wyłączenia z komunalizacji budynków znajdujących się na gruncie.

Wnosząc rewizję nadzwyczajną od powyższego wyroku Pierwszy Prezes SN zajął in merito następujące stanowisko.

W świetle ustaleń zawartych w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1993 r., III CZP 64/93 (OSNCP 1993 z. 12 poz. 209), należy przyjąć, iż w sprawie niniejszej kluczowe jest ustalenie, czy nieruchomości zabudowana objęta wymienioną decyzją komunalizacyjną Wojewody W. z dnia 4 lipca 1995 r. w dniu 27 maja 1990 r. stanowiła rzeczywiście własność Skarbu Państwa należąca do jednego z podmiotów wymienionych w art. 5 ust. 1 wymienionej ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym, nazywanej dalej ustawą komunalizacyjną.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala - zdaniem rewidującego - na następujące ustalenia:

1) Przedmiotowa nieruchomość jest nieruchomością zabudowaną położoną na terenie objętym działaniem dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na terenie m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 273), nazywanego dalej dekretem lub dekretem o gruntach warszawskich. Z mocy rzeczzonego dekretu grunt stanowiący ową nieruchomość stał się własnością Gminy Warszawa, a od 1950 r. w związku z likwidacją samorządu terytorialnego własnością Skarbu Państwa.

2) W dniu wejścia w życie wspomnianego dekretu przedmiotowa nieruchomość zabudowana stanowiła własność funkcjonującego w formie spółki jawnej przedsiębiorstwa "Huta i Rafineria Szkła >T.< Kazimierz K. i Synowie".

3) Przed objęciem w posiadanie przedmiotowej nieruchomości przez Gminę Warszawa w sposób przewidziany w powołanym dekrete, doszło do wadliwej nacjonalizacji owego przedsiębiorstwa orzeczeniem Nr 37 z dnia 14 czerwca 1948 r. Ministra Przemysłu i Handlu. W świetle postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1994 r., I CRN 119/94 (OSNCP 1995 z. 1 poz. 22) należy przyjmować, iż nacjonalizacją zostały objęte wszystkie składniki majątkowe owego przedsiębiorstwa, w szczególności przedmiotowa nieruchomość zabudowana, a w związku z następstwami wynikającymi z dekretu o gruntach warszawskich - również potencjalne roszczenia przewidziane w art. 7 wspomnianego dekretu.

4) Owe wadliwe orzeczenie nacjonalizacyjne uczyniło prawnie niedopuszczalnym wystąpienie bezpośrednio po dniu 25 listopada 1948 r., kiedy to Gmina Warszawa objęła w posiadanie przedmiotową nieruchomość w sposób przewidziany w dekrete o gruntach warszawskich z roszczeniem przewidzianym w art. 7 wspomnianego dekretu, które miało służyć uzyskaniu prawa własności czasowej do gruntu stanowiącego przedmiotową nieruchomość oraz zachowaniu prawa własności do budynków usytuowanych na tejże nieruchomości,

5) Wymienione orzeczenie nacjonalizacyjne decyzją Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 października 1993 r. nr DRU/721/P/93/Ch/2340/MŚ zostało uznane za nieważne, przy czym Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie o sygn. akt IV SA 2139/93 uznał za zgodną z prawem ową decyzję z dnia 13 października 1993 r. Opisane w pkt 3 orzeczenie nacjonalizacyjne uważać należy zatem za niebyłe od dnia jego wydania, czyli od 14 czerwca 1948 r. Z

ustaleń zawartych w wymienionej decyzji z dnia 13 października 1993 r. wynika, iż w szczególności przedmiotowa nieruchomość stanowiąca składnik mienia wspomnianej spółki jawnej nigdy nie została przejęta przez Skarb Państwa wymagany przez przepisy nacjonalizacyjne protokołem zdawczo-odbiorczym.

6) W 1955 r. wspomniana spółka jawna została wykreślona z rejestru handlowego jako nie prowadząca działalności gospodarczej. Uprawnienia do mienia rzeczowej spółki, jako spółki osobowej a nie kapitałowej, przeszły na współwłaścicieli lub następców prawnych współwłaścicieli tejże spółki.

7) Ostateczny charakter wymienionej decyzji Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 13 października 1993 r. sprawił, iż w świetle art. 110 KPA z dniem doręczenia lub ogłoszenia rzeczowej decyzji współwłaściciele lub następcy prawni współwłaścicieli odzyskali potencjalne prawo do wystąpienia z roszczeniami przewidzianymi w art. 7 dekretu o gruntach warszawskich.

8) W sytuacji, gdy przedmiotowa nieruchomość zabudowana, została objęta w posiadanie przez Gminę Warszawa z dniem 25 listopada 1948 r., to kierując się zasadą zaufania obywateli i podmiotów gospodarczych do państwa i prawa należy przyjąć, iż współwłaściciele (ich następcy prawni) wspomnianej spółki jawnej uzyskali prawo do wystąpienia z roszczeniami przewidzianymi w art. 7 dekretu o gruntach warszawskich dopiero z dniem doręczenia im wymienionej decyzji denacjonalizacyjnej, tj. decyzji Ministra, Przemysłu i Handlu z dnia 13 października 1993 r. Z tego uprawnienia skorzystali składając w dniu 27 października 1993 r. stosowny wniosek w Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie. Wniosek ten nie został rozpoznany ani przed wszczęciem postępowania komunalizacyjnego, ani w trakcie tego postępowania.

9) W 1995 r. na wniosek Gminy W.-T. w stosunku do przedmiotowej nieruchomości zostało wszczęte postępowanie komunalizacyjne. Sporządzono nie opatrzoną jakąkolwiek datą kartę inwentaryzacyjną nr 6/T, która stała się następnie integralną częścią wydanej z upoważnienia Wojewody W. decyzji [...] z dnia 4 lipca 1995 r. [...]. Owa karta inwentaryzacyjna nie tylko nie uwzględnia danych wymaganych przez uchwałę Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1990 r. w sprawie sposobu dokonywania inwentaryzacji mienia komunalnego (między innymi brak danych dotyczących składników majątkowych funkcjonującego na danym obszarze przedsiębiorstwa), ale zawiera także - zdaniem rewidującego - nieprawdę, przemilczając fakt, iż w dniu 27 maja 1990 r. przedmiotowa nieruchomość w świetle uchwały Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 grudnia 1992 r. (W.13/91) i uzasadnienia tej uchwały (OTK 1992, cz. 2, poz. 37) w sprawie ustalenia powszechnie obowiązującej wykładni art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym, mogła być traktowana za należącą do Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego "B." z/s w W. przy ul. M. mającego w dniu wejścia w życie ustawy komunalizacyjnej status przedsiębiorstwa państwowego, dla którego organem założycielskim w tym dniu był Minister Rynku Wewnętrznego. W rzeczowej karcie inwentaryzacyjnej wymienia się natomiast jako władającą przedmiotową nieruchomością spółkę z o.o. "B." w W., której w dniu 27 maja 1990 r. nie było, a która powstała w 1993 r.

W tym stanie rzeczy trudno jest uznać za przypadkowe to, iż istniejąca w latach 1990-1994 Gmina W. P.-P. nie występowała o komunalizację na jej rzecz przedmiotowej nieruchomości.

10) Jeżeli w świetle powołanej wyżej uchwały Trybunału Konstytucyjnego przed-

miotowa nieruchomość w dniu wejścia w życie ustawy komunalizacyjnej mogła uchodzić za należącą do nie istniejącego obecnie p.p. "B." w W., to konieczne było ustalenie, czy było to przedsiębiorstwo państwowe, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, ewentualnie w art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy komunalizacyjnej, a w szczególności kto był organem założycielskim dla owego przedsiębiorstwa w dniu 27 maja 1990 r. Żaden z dotychczas działających w sprawie organów państwa nie wyjaśnił tej kwestii. Przyjęcie, że organem założycielskim dla tego przedsiębiorstwa w dniu 27 maja 1990 r. był Minister Rynku Wewnętrznego, co wynika z pisma załączonego do rewizji nadzwyczajnej, razem z innymi dowodami sprawia, iż owe przedsiębiorstwo (mienie należące do owego przedsiębiorstwa) nie mogło być objęte komunalizacją na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy komunalizacyjnej.

11) W przypadku uznania za prawdziwe powyższych argumentów należy również przyjąć, iż nawet gdyby przedmiotowa nieruchomość zabudowana w dniu 27 maja 1990 r. w całości stanowiła własność Skarbu Państwa, to i tak nie mogłaby zostać uznana za skomunalizowaną na podstawie art. 5 ust. 1 lub ust. 2 ustawy komunalizacyjnej. W przypadku bowiem potwierdzenia uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa do rzeczonych nieruchomości mogłoby dojść do ewentualnej jej komunalizacji na podstawie art. 5 ust. 3 lub na podstawie art. 14 ostatnio powołanej ustawy. Tak jednak się nie stało.

Rewidujący stwierdza dalej, iż sprawowana przez Naczelny Sąd Administracyjny kontrola legalności decyzji komunalizacyjnych wydawanych na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy komunalizacyjnej powinna obejmować w szczególności:

- 1) kontrolę zgodności z prawem sporządzanych przez gminne komisje inwentaryzacyjne kart inwentaryzacyjnych nieruchomości,
- 2) kontrolę istnienia uprawnień właścicielskich Skarbu Państwa do określonej nieruchomości według stanu na dzień 27 maja 1990 r.,
- 3) kontrolę istnienia uprawnień jednostek organizacyjnych takich jak wymienione w art. 5 ust. 1 ustawy komunalizacyjnej do określonych składników mienia ogólnonarodowego.

Zgodnie ze zdaniem rewidującego, NSA przeszedł do porządku nad oczywistymi wadliwościami karty inwentaryzacyjnej, bez należytego wyjaśnienia także uprawnień gminnej komisji inwentaryzacyjnej w sytuacji, gdy w 1995 r. nie mogła już ona działać wobec zlikwidowania w 1994 r. Gminy W. P.-P. Brak jest też ustaleń czy komisja, która sporządziła powyższą kartę inwentaryzacyjną mogła być i czy była ustanowiona przez Gminę W.T. w sytuacji, gdy ewentualna komunalizacja na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy komunalizacyjnej mogła nastąpić jedynie na rzecz nie istniejącej już w 1995 r. Gminy W. P.-P.

Naczelny Sąd Administracyjny nie ustalił również na podstawie którego z punktów art. 5 ust. 1 ustawy komunalizacyjnej mogła, jeżeli mogła, nastąpić komunalizacja przynajmniej tej części mienia ogólnonarodowego, do której uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa według stanu na dzień 27 maja 1990 r. nie mogły budzić i nie budzą wątpliwości, to jest do gruntu stanowiącego rzeczoną nieruchomość.

W konsekwencji rewidujący stwierdza, iż Naczelny Sąd Administracyjny kwestionując w przedstawionym wyżej stanie faktycznym istnienie uprawnień następców prawnych byłych współwłaścicieli spółki - uprawnienia wynikające z art. 7 dekretu o gruntach warszawskich - nie tylko naruszył określoną w art. 1 Konstytucji Rzeczypos-

politej Polskiej zasadę zaufania do państwa i prawa, ale wykroczył również poza granice kontroli legalności decyzji komunalizacyjnych.

Naczelny Sąd Administracyjny nie powinien był bowiem - zdaniem rewidującego - wypowiadać się w kwestii, która nie miała nawet znaczenia prejudycjalnego w tej sprawie, a mianowicie co do ewentualnych uprawnień następców prawnych współwłaścicieli spółki jawnej do przedmiotowej nieruchomości, a także jej części składowych. Kwestia ta powinna być bowiem przedmiotem odrębnego rozstrzygnięcia administracyjnego wywołanego wnioskiem owych następców prawnych z dnia 27 października 1993 r., które to rozstrzygnięcie mogło być lub może być przedmiotem kontroli Naczelnego Sądu Administracyjnego po wniesieniu skargi przez podmiot uprawniony.

Zdaniem rewidującego w ponownym postępowaniu przed Naczelnym Sądem Administracyjnym Sąd ten powinien także zbadać dopuszczalność wniesienia skargi w sprawie takiej, jak przedmiotowa przez Gminę W. T. w sytuacji, gdy ustawa z dnia 25 marca 1994 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. Nr 48, poz. 195 ze zm.), mocą której została stworzona ta Gmina, nie zawiera przepisu dotyczącego ewentualnej sukcesji nowych gmin warszawskich w zakresie ubiegania się o komunalizację mienia ogólnonarodowego na rzecz gmin warszawskich, które istniały w dniu 27 maja 1990 r., jeżeli odpowiednie postępowanie komunalizacyjne nie zostało wszczęte przed dniem wejścia w życie tej ostatniej ustawy. Dane zawarte w aktach administracyjnych i sądowych, przedstawione w załączeniu, wydają się świadczyć raczej o tym, że odpowiedni wniosek od Wojewody W. trafił dopiero w 1995 r. [...]

W konkluzji rewidujący stwierdza. Jeżeli nawet dyskusyjny mógł być charakter uprawnień p.p. "B." do przedmiotowej nieruchomości tak w dniu 27 maja 1990 r., jak i w dniu 5 grudnia 1990 r., co wynika między innymi z powołanej wyżej decyzji [...] Wojewody W., to nie ulega wątpliwości, iż nieruchomość ta pozostawała w dyspozycji Skarbu Państwa - Ministra Rynku Wewnętrznego, który w tym czasie pełnił funkcje organu założycielskiego rzeczzonego przedsiębiorstwa. Uprawnienia właścicielskie w imieniu Skarbu Państwa do tejże nieruchomości wykonywał podówczas rzeczony Minister. Przedmiotowa nieruchomość nie powinna być zatem uznana za nieruchomość, o której jest mowa w art. 5 ust. 1 ustawy komunalizacyjnej, jako nie należąca ani do rad narodowych stopnia podstawowego, ani do związanych z tymi radami terenowych organów administracji państwowej, ani też do przedsiębiorstw państwowych nadzorowanych przez rady narodowe i terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego. Za takim ustaleniem może przemawiać także pogląd zawarty w wyroku NSA w Warszawie z dnia 9 marca 1994 r., I SA 1966/93 (Wspólnota 1996 z. 27 poz. 226), w którym stwierdzono między innymi, że "mienie Przedsiębiorstwa Poczta Polska, Telegraf i Telefon, jako mienie ogólnonarodowe należące do przedsiębiorstwa państwowego podporządkowanego Ministrowi Łączności, nie podlega komunalizacji z mocy prawa". W tej sytuacji rewidujący stwierdza, iż fakt władania w dniu 27 maja 1990 r. nieruchomością uznawaną podówczas za stanowiącą własność Skarbu Państwa przez przedsiębiorstwo państwowe, dla którego organem założycielskim był naczelny organ administracji, wykluczał możliwość komunalizacji z mocy prawa takiej nieruchomości. Uważa również, iż za przedstawionym stanowiskiem przemawia także okoliczność, iż ustawodawca zezwolił Radzie Ministrów na wyłączenie spod komunalizacji tych przedsiębiorstw państwowych, które były podporządkowane lub nadzorowane przez były rady narodowe i terenowe organy administracji państwowej stopnia podsta-

wowego w przypadku uznania, iż są niezbędne dla realizacji zadań państwowych lub o znaczeniu ponadwojewódzkim (por. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1990 r. w sprawie wykazu takich przedsiębiorstw, Dz. U. Nr 51, poz. 301).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy się zgodzić z argumentacją zawartą w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, iż w rozpatrywanej sprawie rzeczywiście doszło w ciągu wielu lat do rozlicznych naruszeń prawa, które w toku postępowania przed Naczelny Sąd Administracyjny nie zostały w sposób dostateczny usystematyzowane, przeanalizowane i naprawione. W 1945 r. działka będąca przedmiotem sporu została - zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami - "skomunalizowana" (stając się własnością Gminy Warszawa), a następnie (w 1950 r.) stała się z kolei własnością Skarbu Państwa. W międzyczasie - w 1948 r. - doszło do jej "powtórnej" wadliwej nacjonalizacji w drodze wspomnianego już orzeczenia Nr 37 Ministra Przemysłu i Handlu. W 1993 r. to orzeczenie zostało z kolei decyzją tegoż Ministra uznane za nieważne, co zostało potwierdzone orzeczeniem NSA, który w 1991 r. uznał powyższą decyzję Ministra za zgodną z prawem. Należy tu dodać, że Minister Przemysłu i Handlu wcześniej przekazał ową nieruchomość przedsiębiorstwu państwowemu "B.", dla którego był organem założycielskim. Z kolei Wojewoda W. decyzją z 4 lipca 1995 r. stwierdził nabycie przez Gminę W. P.-P. tej działki, w trybie przewidzianym przez tzw. ustawę komunalizacyjną. Zgodnie z poglądem wyrażonym w rewizji nadzwyczajnej, orzeczenie to było niedopuszczalne, skoro w tym czasie nieruchomość znajdowała się we władaniu Skarbu Państwa (art. 5 ust. 1 ustawy komunalizacyjnej z 10 maja 1990 r....). Rewidujący zwraca też uwagę, że dokumenty ("karta inwentaryzacyjna") są niejasne, niepełne i zawierające nieprawdziwe dane. Tego rodzaju postępowanie i sposób rozstrzygnięcia stanowił też naruszenie praw następców prawnych właścicieli spornej działki, na których rzecz działała decyzja Ministra o nieważności decyzji nacjonalizacyjnej z 1948 r., a którzy już w dniu 27 października 1993 r. złożyli wniosek o zwrot odebranej im bezprawnie nieruchomości, który to wniosek w toku postępowania komunalizacyjnego nie został w ogóle wzięty pod uwagę. Jak stwierdza rewidujący, tego rodzaju działania administracji należy kwalifikować jako niedopuszczalne, choćby w świetle art. 1 Konstytucji. Sąd Najwyższy podziela ten pogląd. Sąd Najwyższy stwierdza także, iż podziela argumenty zawarte w rewizji nadzwyczajnej dotyczące wątpliwej legitymacji Gminy W.T. do działania w przedmiotowej sprawie wobec braku w ustawie z dnia 25 marca 1994 r. o ustroju m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 48, poz. 195 ze zm.) przepisu statuującego sukcesję nowoutworzonych wówczas gmin co do prowadzenia postępowania komunalizacyjnego na rzecz gmin istniejących wcześniej. Przede wszystkim jednak należy podzielić pogląd, że pierwszoplanowanym działaniem w przedmiotowej sprawie powinno być rozstrzygnięcie o uprawnieniach następców prawnych dawnych właścicieli do odzyskania spornej działki w świetle decyzji Ministra Przemysłu i Handlu z 1993 r. W następnej kolejności należy rozważyć, czy nieruchomość ta, pozostająca w 1990 r. zgodnie z istniejącymi w aktach dowodami w dyspozycji Skarbu Państwa w ogóle mogła podlegać komunalizacji zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z 10 maja 1990 r., co w świetle dowodów i argumentacji rewidującego wydaje się niedopuszczalne.

Wobec tego rodzaju nierozstrzygniętych w toku postępowania administracyjnego i sądowego zasadniczych wątpliwości Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

=====